

**Решение за определяне на реда и начина на изчисляване на
обезщетенията по чл.225 от ЗСВ**

1. При определяне размера на обезщетението по чл.225, ал.1 и ал.4, чл.29, ал. 2 и 3 и чл.53, ал.1 и 2 от ЗСВ при освобождаване от длъжност, право на парично обезщетение има съдията, прокурорът, следователят, изборният член на Висшия съдебен съвет, главният инспектор и инспекторът в Инспектората на Висшия съдебен съвет с повече от 10 години стаж на съответната длъжност, в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години има в органите на съдебната власт, но не повече от 20.

Мотиви: С предлагания текст от решението и след измененията в чл.29, ал.2 и 3 и чл. 53, ал.1 и 2 от ЗСВ, ДВ бр.11/2020 г. се регламентират материалноправните предпоставки, при наличие на които възниква правото на обезщетение за съдията, прокурора, следователя, изборния член на Висшия съдебен съвет, главния инспектор и инспектора в Инспектората на Висшия съдебен съвет, като се изисква наличието на три кумулативно дадени предпоставки: лицето да е от кръга на посочените лица, да е освободено от заеманата длъжност и да има повече от 10 прослужени години на тези длъжности в органите на съдебна власт. Регламентира се и размерът на дължимото парично обезщетение – толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години има в органите на съдебната власт, като избран член на Висшия съдебен съвет, главен инспектор или като инспектор в Инспектората на Висшия съдебен съвет правоимащото лице, но не-повече от 20 брутни възнаграждения.

2. При определяне размера на обезщетението на следователя по чл.225, ал.1 и ал.4 от ЗСВ, административният ръководител взема предвид стажа му като следовател придобит след 26.07.1994 г., както и стажа му като съдия, прокурор, избран член на Висшия съдебен съвет, главен инспектор или инспектор в Инспектората на ВСС, ако има такъв.

Мотиви: С разпоредбата на чл.128 от КРБ, в сила от 13 юли 1991 г. изрично е предвидено, че следствените органи са в системата на органите на съдебната власт. В чл.133 от Конституцията на Република България е записано, че организацията и дейността на Висшия съдебен съвет, на съдилищата, прокурорските и следствените органи, статутът на съдиите, прокурорите и следователите, условията и редът за назначаване и освобождаване от длъжност на съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите, както и за осъществяване на тяхната дейност се уреждат със закон. В §4 от ПЗР на Конституцията е посочено, че определената с

Конституцията организация на съдебната власт влиза в действие след приемането на новите устройствени и процесуални закони, които трябва да бъдат приети в срока по § 3, ал. 2. В изпълнение на цитираните конституционни разпоредби в ДВ бр. 59/22.07.1994 г. е обнародван Законът за съдебната власт (отм.), устройствения закон, за който сочи § 4 от ПЗР на Конституцията, влизащ в сила от 26 юли 1994 г. С § 14, т. 3 от ПЗР на този закон е отменен и Указ № 1138, обн. ДВ бр. 57/20.06.1979 г. за създаването на единен следствен апарат при Министерство на вътрешните работи, регламентиращ статута на следователя до този момент.

При анализ на цитираните по-горе нормативни актове следва извод, че считано от 26 юли 1994 г., следствените органи са в системата на съдебната власт и след този момент придобития от тях стаж им се зачита като стаж в органите на съдебната власт по силата на чл.139г, ал.1 от ЗСВ (отм.) и чл.225, ал.1 от сега действащия ЗСВ. При освобождаването им от длъжност по чл.165, ал.1, т.1 и т.2 от ЗСВ им се дължи обезщетение, съобразно прослуженото от тях време в органите на съдебната власт, изплащано от бюджета на съдебната власт, който според чл. 117, ал. 3 от КРБ е самостоятелен и независим. Следователно, всяко получено от следователя обезщетение до 26 юли 1994 г., не се счита за обезщетение получено от органите на съдебната власт.

3. Правото на парично обезщетение се упражнява въз основа писмено заявление на правоимащото лице до съответния орган на съдебната власт, до Висшия съдебен съвет и до Инспектората на Висшия съдебен съвет, а при смърт на същото, от наследниците му с приложено към него удостоверение за наследници, с изключение на случаите при освобождаване от длъжност по чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ, когато обезщетението се определя служебно. При смърт на съдията, прокурора, следователя, изборния член на Висшия съдебен съвет, главния инспектор или инспектора в Инспектората на Висшия съдебен съвет, административният ръководител на съответния орган на съдебната власт, Висшият съдебен съвет или главният инспектор на Инспектората на Висшия съдебен съвет са длъжни да уведомят наследниците за правото им по чл. 225, ал. 5 от ЗСВ.

Мотиви: Правото на обезщетение по чл.225 е дължимо и наследимо имуществено право. В хипотезата на освобождаване от длъжност по чл. 165, ал. 1, т. 1 от ЗСВ поради навършване на 65-годишна възраст, магистратът напуска съдебната власт, а административният ръководител определя размера на обезщетението му служебно, при съобразяване с изискванията на чл. 225, ал. 1 ЗСВ. Необходимостта от депозиране на заявление се обосновава от обстоятелството, че законът допуска нееднократно освобождаване от длъжност на съдията, прокурора, следователя, изборния член на Висшия съдебен съвет, главния инспектор или инспектора в

Инспектората на Висшия съдебен съвет, преди навършването на 65 г. В тези хипотези от волята на лицето имащо право на обезщетение зависи дали да си получи обезщетението или това да стори в един последващ момент. С оглед наследимия характер на обезщетението, административният ръководител уведомява за това наследниците на починалото лице, като последните депозират писмено заявление до него и удостоверяват това си качество с официален документ по образец издаден от съответната община, от района или от кметството по последен постоянен адрес на починалото лице, в съответствие с НАРЕДБА № РД-02-20-6 от 24 април 2012 г. за издаване на удостоверения въз основа на регистъра на населението, в сила от 16.08.2012 г.

4. Размерът на обезщетението по чл. 225 ал. 1 от ЗСВ се определя на база начисленото брутно месечно възнаграждение за последния изцяло отработен месец, предхождащ този, в който е възникнало основанието за изплащане на обезщетението, в което се включва основното трудово възнаграждение, възнаграждението за придобит трудов стаж и професионален опит и възнагражденията имащи постоянен характер.

Мотиви: Обезщетението по чл.225, ал.1 от ЗСВ се определя според броя на прослужените години в органите на съдебната власт като съдия, прокурор, следовател, избран член на Висшия съдебен съвет, главен инспектор или инспектор в Инспектората на Висшия съдебен съвет и се съизмерява със съответстващия им брой брутни месечни възнаграждения, но не повече от 20. В ЗСВ не е определен редът и начинът за изчисляване на обезщетенията по чл. 225, ал. 1, по който се формира брутно месечно възнаграждение. По силата обаче на препращащата разпоредба на чл. 229 от ЗСВ, за неуредените въпроси в раздел V „Права и задължения“ се прилага Кодексът на труда. Следователно, при изчисляване размера на обезщетението по КТ за база на същото съгласно чл. 228, ал. 1 се взема брутно трудово възнаграждение получено за месеца предхождащ месеца, в който е възникнало основанието за съответното обезщетение, или последното получено от работника или служителя месечно брутно трудово възнаграждение. В брутно трудово възнаграждение се включват основното трудово възнаграждение, възнаграждението за придобит трудов стаж и професионален опит и всички онези възнаграждения, които имат постоянен характер. Като такива с решение на ВСС по Протокол № 42 от 5 декември 2007 г., допълнено с решение по Протокол № 45 от 19 декември 2007 г., Висшият съдебен съвет е определил възнаграждението получавано от съдия, прокурор или следовател, към които след измененията обнародвани в ДВ бр. 11 от 2020 г. следва да се добавят и изборният член на ВСС, главният инспектор и инспекторът в Инспектората на Висшия съдебен съвет, придобили научна степен „доктор“ или „доктор на науките“, в

размерите определени от съответните административни ръководители към основното трудово възнаграждение, посочени с цитираните решения на ВСС. Изключени от тях са такива като целевата награда и месечната премия, които нямат характеристиката на възнаграждения с постоянен характер.

5. Начинът за определяне размера на обезщетението по чл. 225, ал. 4 от ЗСВ (изм.ДВ бр. 11 от 7 февруари 2020 г., в сила от 11 февруари 2020 г.) за съдията, прокурора, следователя, изборния член на Висшия съдебен съвет, главния инспектор и инспектора в Инспектората към Висшия съдебен съвет се определя на база размера на обезщетението, изчислено по реда на т. 4 от настоящото решение към момента на съответното последващо освобождаване, от което се приспада размерът на получените като обезщетения суми по чл. 225, ал. 1 ЗСВ при предходното/ите му освобождаване/ния.

Мотиви: С измененията на чл. 225, ал. 1 и ал. 4 от ЗСВ, обнародвани в ДВ бр.11 от 7 февруари 2020 г, в сила от 11 февруари 2020 г.,според мотивите на вносителя на предложението към законопроект със сигнатура 902-01-49 от 20.09.2019 г., чрез предлаганите изменения се преодолява заложеното вътрешно противоречие между разпоредбите на ал. 1 и ал. 4 на чл. 225 от ЗСВ от последната ѝ редакция, обн. в ДВ бр.64/2007 г. където ал. 1 въвежда и си служи с понятието „еднократност“ на обезщетението, докато с ал.4 от същия член, законодателят е развил хипотеза за изплащане на ново обезщетение при последващо освобождаване. Предложената редакция на нормата в цитираните разпоредби според вносителя запазва горната граница на обезщетението (20 брутни месечни възнаграждения), като цели прецизиране на механизма за изчисляване на обезщетението и позволява да се унифицира начинът на определянето му при освобождаване от длъжност на правоимащите лица. При изложените мотиви от вносителите на предложението, изцяло възприети от народните представители в пленарно заседание следва да се приеме, че с измененията в разпоредбите на ал. 1 и ал. 4 от чл. 225 ЗСВ, в редакцията им от 7 февруари 2020 г., законодателят позволява изплащането на обезщетение при всяко последващо освобождаване от длъжност на субектите посочени в чл. 225, ал. 4 ЗСВ (без лимитиране броя на същите), изчислено при съобразяване с изискванията на т.т. 1, 2, 4 и т. 5 на настоящото решение.

6. Обезщетението по т. 1 не се изплаща в случаите по чл. 225, ал. 2 и 3 от ЗСВ.

Мотиви: Тук изцяло се следва логиката на закона заложена в чл. 225,ал. 2 и 3 от ЗСВ.

7. При наличие на законоустановените предпоставки обезщетенията по чл. 225 се изплащат по посочена от титуляра банкова сметка.

Мотиви: Необходимостта от посочване на банкова сметка чрез която да се изплати обезщетението се обуславя от изискванията на чл. 3, ал. 1, т. 1 от Закона за ограничаване на плащанията в брой, според която плащанията на територията на страната се извършват само чрез превод или внасяне по платежна сметка, когато са на стойност, равна на или надвишаваща 10 000 лв.

8. Съответният орган на съдебната власт, Висшият съдебен съвет и Инспекторатът на Висшия съдебен съвет могат да изискват допълнителни документи за установяване правото на лицата да получат дължимото обезщетение.

9. Обезщетението се изплаща не по-късно от последния ден на месеца, следващ месеца, през който правоотношението е прекратено или от деня на представяне на всички изискани документи.

Мотиви: Текстът е съобразен с разпоредбата на чл.228, ал.3 от КТ.

10. Решението се приема на основание чл.225, ал.6 от Закона за съдебната власт.

11. Решението е прието от Пленума на Висшия съдебен съвет по Протокол № 27 от 5 ноември 2020 г., т. 52.